

JUSTISDEPARTEMENTET	
16 FEB 2009	
SAKSNR.:	200801140
AVD/KONTROLL:	LOV/E/EHR
DOKNR.	79
ARKIVKODE:	

Rennebu 
et godt sted å være!

Det kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 dep

0030 OSLO

Rennebu kommune

Postadresse: Berkåk, 7391 RENNEBU

Tlf: 72 42 81 00 - Fax: 72 42 81 01

E-post: postmottak@rennebu.kommune.no

Arkivsaksnr.:	Arkivkode:	Vår ref.:	Deres ref.:	Dato:
08/1496	090 &13	851/09-AWI		13.02.2009

MELDING OM POLITISK VEDTAK – NOU 2007:13 DEN NYE SAMERETTEN - HØRINGSUTTALELSE

Kommunestyret behandlet i møte 12.02.2009 sak 5/09.

Kommunestyret avgir følgende uttalelse:

Vi viser til departementets brev av 15.02.2008.

Høringsuttalelsen er basert på et samarbeid mellom kommunene Rennebu, Midtre Gauldal, Meldal, Rindal, Surnadal, Sunndal og Oppdal. Rennebu kommune har likevel valgt å gi en egen uttalelse da en fant det nødvendig med noen mindre endringer i forslaget til fellesuttalelse.

Utredningen er omfattende (bortimot 2500 sider med det historiske) og inneholder gjennomgang av blant annet generelle spørsmål (s 297-375) og spesielle spørsmål som gjelder Troms og Nordland som har mindre relevans for Rennebu kommune og de andre kommunene rundt Trollheimen.

Det er imidlertid noen spørsmål som er særlig aktuelle for vår kommune, og det er følgende:

1. Reindriften i Trollheimen

Den er nevnt flere steder, men særlig på s 411-413.

Her går utvalget for langt i å "omdefinere" både de faktiske forhold og rettspraksis.

Det at høyesterettsdommen fra 1981 (Rt. 1981 s 1215) ikke gikk i reindriftenes favør, synes å ha vært problematisk både for staten og samene. Dette medførte til at det ble vedtatt en særlov for Trollheimen, lov av 21.12.1984 nr. 101 (Trollheimenloven). Vi ser at utvalget har lagt stor vekt på Høyesteretts dom i Rt. 2001 s 769 (Selbusaken). Kjenner man de geografiske forhold (hvordan påstandslinjene ble trukket) sammenholdt med begrunnelsene, er nevnte sak ikke noe prejudikat for å tilsidesette det historiske.

Utvalget går langt når det anføres at:

"Ettersom den nevnte kommisjonens vurderinger også hadde avgjørende betydning for utfallet av Trollheimen-saken, er det derfor ikke gitt at saken hadde fått det samme utfallet om den hadde blitt avgjort i dag. Det kan heller ikke utelukkes at det samiske nærværet i Trollheimen både er eldre og at det har vært større kontinuitet i den samiske bruken, enn hva Høyesterett hadde grunnlag for å anta i 1981"(s 412 spalte 1).

Vi ser det som svært uheldig at utvalget har benyttet seg av en slik tilnærming overfor den faktiske historie og gjeldende rett.

På s 413 (spalte en nederst og s 413 øverst) er utvalget nøye med å nevne overskjønnet i RG. 1991 s 977 (delskjønnet). Utvalget unnlater imidlertid å nevne overskjønnet i RG 2000 s 504 hvor erstatningen ble tredoblet samt at det ble gitt erstatning for tapte inntekter ved utleie m.v. Det bør også tilføyes at etter at overskjønnet var rettskraftig, kom det forespørsel fra reindriftsnæringen om å utvide arealet også til Kråkvasstind. Det kom da reaksjoner mot saksbehandlingen, og det har tydeligvis blitt lagt til side, kanskje i påvente av den "omdefinering" av historien og gjeldende rett. Det er svært uheldig for det videre samarbeid at det legges opp til en lovbehandling som har en noe skjev tilnærming.

På s 162 kommer utvalget igjen inn på Trollheimen, og poengterer – i forbindelse med diskusjonen om hva som ligger i uttrykket "tradisjonelle samiske områder" – at det i alle fall siden 1870 tallet har vært drevet kontinuerlig samisk reindrift i området, og at det derfor er "... nærliggende også å anse de aktuelle delene av Trollheimen som en del av de tradisjonelle samiske områdene". Ifølge note 18 på s 162 er kommunene – som er omfattet av Trollheimenloven av 1984 – også omfattet av konsultasjonsavtalen mellom Sametinget og Regjeringen. Samerettsutvalget har så en meget oppsiktsvekkende mening om at selv om reinbeiteområdenes yttergrenser vil være *veiledende* (for hvilke områder som kan anses som tradisjonelle samiske områder), vil

de ikke bestandig representere en sikker avgrensning. Det nevnes så at enkelte områder som tidligere har hatt en slik status, men som nå er unntatt fra reinbeiteområdene, fortsatt vil kunne anses som tradisjonelle samiske områder.

Likedan er det på s 151 et nytt postulat i forbindelse med omtale av reindriften i Trollheimen hvor det anføres at "Et betydelig antall nye funn i området kan imidlertid stille rettighetsspørsmålene i Trollheimen i en annen stilling i dag (sml. Rt.1981 s 1215)". Her er vi imidlertid inne på et vesentlig poeng, nemlig at funn fra Veidemannstiden nå *omdefinieres* til samiske funn. I bakgrunns materialet (NOU 2007:14) har man på s 52 også slike *antagelser* som oppgir at det har vært samisk tilhold nord og nordvest for Driva, hvilket henføres til blant annet traktene rundt Gjevilvatnet.

2. Plan- og bygningsloven

Utvalget går her alt for langt i å innlemme nesten 40 % av Norges landareal inn under de særordninger som allerede foreligger. *Rent faktisk* har reindriften overtatt bruken av disse landarealer (bruk av helikopter, scooter, terrengkjøretøy, vakthytter m.v.), mens selve grunneieren (hjemmelshaveren) har fått disse arealene båndlagt. Allerede den nye plandelen i den nye plan- og bygningsloven inneholder sterke føringer. Det er grunn til å merke seg hva som er anført i Ot.prp. nr. 10 (2008-2009) Gjennomføring av forvaltningsreformen, s 45, hvor det blant annet anføres s 45 spalte II:

"Ny plan- og bygningslov § 5-4 klargjør Sametingets rett til å fremme innsigelse til kommunale planer (kommuneplanens arealdel og reguleringsplan). Ordningen omfatter i utgangspunktet områder i Finnmark, Troms, Nordland og Nord-Trøndelag, samt kommunene Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Selbu, Meldal, Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal, Tydal, Holtålen og Røros i Sør-Trøndelag fylke. Engerdal og Rendalen, Os, Tolga, Tynset og Folldal kommuner i Hedmark fylke. Forholdet må være av "vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse" for å omfattes av innsigelsesretten. Sametinget avgjør selv hvorvidt det skal fremmes innsigelse, og hvordan innsigelsen eventuelt skal begrunnes"

I Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) Plan- og bygningsloven, plandelen, anføres at

"Innsigelsesfunksjonen er ellers knyttet til offentlige myndighetsorganer, men legges til Sametinget som folkevalgt organ som skal ivareta spørsmål som er av vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse. Hva som er "av vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse", må i stor grad være Sametingets egen skjønnsmessige vurdering. Det vil ikke alltid være klart hvordan samiske interesser berøres av en plan. Det kan være ulike oppfatninger innenfor den samiske befolkning om hvilke virkninger en plan vil ha for dem, og det vil kunne foreligge forskjellige samiske interesser på samme måte som det vil være i befolkningen ellers. I slike situasjoner blir det Sametingets ansvar å foreta den samlede avveining og vurdering av om kriteriet for å kunne gjøre innsigelse gjeldende er

oppfylt, og om saken er av en slik viktighet at innsigelse skal fremmes. Forholdet må ha en særlig betydning for den samiske befolkning, jfr. sameloven § 2-1, for å omfattes av Sametingets innsigelsesrett" (s 192 spalte II)

Sametinget er gitt myndighet til å definere hva som er av *vesentlig betydning* for samisk kultur og næringsliv, etter en skjønnsmessig vurdering. Dette fratar den øvrige befolkning og kommunen mulighet til reell påvirkning og medbestemmelse, jfr. forvaltningsloven bestemmelser.

Særlig når vi i tillegg får innført *hensynssoner* i arealdelen (plandelen § 9-8). I forarbeidene uttales at hensynssonene ikke har noen "... rettslige virkninger i seg selv", men det må tilknyttes bestemmelser som definerer virkningen, og eventuelt veiledende retningslinjer som utfyller disse. Når vi samtidig har fått opplyst at reinbeiteområdenes yttergrenser vil være *veiledende*, vil vi få en plansituasjon som til de grader kan misbrukes gjennom blant annet innsigelsesinstituttet, noe som ikke er en god lovgivningspolitikk.

3. Forslag til saksbehandling som konsultasjonslov

Kommunen ser dette lovforslaget som særlig lite hensiktsmessig, og klart konflikt-skapende. Sametinget kan blant annet stoppe all saksbehandling og framdrift i saker.

4. Utvalgets syn på folkeretten

Kommunen er også noe undrende til hvor sterkt det argumenteres for at Norge må utsette en rekke tiltak for å tilfredsstille folkeretten. Her holdes ILO-konvensjonen frem som argument. Her må det erindres at da denne ble vedtatt, ble det presisert at Art. 14 ikke gir hjemmel for noen *ekspansiv reindrift*. Den bygger altså på et konserverende syn på reindriften. Poenget med Norges tilslutning var – slik det ble argumentert – at Norge allerede oppfylte de folkerettslige forpliktelser, *derfor* kunne man tiltre konvensjonen. I ettertid er denne fremholdt som et instrument *for å ekspandere*. Utvalget synes også å være lite kritisk til en del standpunkter som tas for historisk og juridisk riktige.

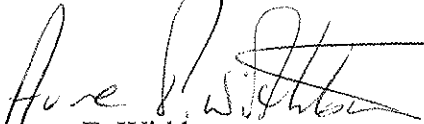
5. Rennebu kommune sin konklusjon

I Trollheimen er det fem driftsenheter for reindrift. Rennebu kommune er opptatt av å ta vare på disse fem på lik linje med andre primærprodusenter i kommunen. Reindriftsutøverne er som alle andre avhengig av samspill med lokalsamfunnet rundt seg. Det å hevde seg rettigheter på bakgrunn av historie vil fort være konflikt-skapende

og kan vanskeliggjøre en god dialog mellom reindriftsutøverne og lokalsamfunnet.

Med vennlig hilsen

Rennebu kommune

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Arve E. Withbro', with a long horizontal flourish extending to the right.

Arve E. Withbro
rådmann

Kopi: Ordførerne i
Midtre Gauldal, Oppdal, Meldal, Rindal, Surnadal og Sunndal kommune